

บทที่ 7

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

บทที่ 7

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สภาพโดยรวมของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยได้กำหนดให้พันธกิจการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องสำคัญมาก ดังวิสัยทัศน์ “มหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาค เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรม และเป็นผู้นำการพัฒนาท้องถิ่น” และยังเป็นพันธกิจเฉพาะ ดังนี้ “สร้างองค์ความรู้ ความตระหนักและภาคภูมิใจในคุณค่าของประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาค ที่สมดุลกับความเป็นสากล”

มหาวิทยาลัยจัดให้มีศูนย์วัฒนธรรม ซึ่งจะพัฒนาเป็นสถาบันอุษาคเนย์ เป็นหน่วยงานกลางในการปฏิบัติพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดังได้เสนอรายละเอียดในผลการดำเนินงานของศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และได้เสนอผลงานที่ภาคภูมิใจในรอบปี 2554 จำนวน 3 โครงการ ดังได้เสนอแล้วในผลงานรวมของมหาวิทยาลัย

จุดเด่นของมหาวิทยาลัย ในด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม คือ

1. ดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2520 มีโครงการสำคัญต่อเนื่อง คือ การสัมมนาประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช การศึกษาวิจัยทางด้านวัฒนธรรม การส่งเสริมประเด็นสำคัญ ๆ ของจังหวัด และพัฒนาทางวัฒนธรรมของจังหวัด
2. เป็นที่เชื่อถือและยอมรับของหน่วยงานทางศิลปวัฒนธรรมของประเทศ ของจังหวัด และประชาชน ในด้านความเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ และการมีผลงานต่อเนื่อง
3. เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นต้นความคิดทางวัฒนธรรมของจังหวัดนครศรีธรรมราช และประชาชนทั่วไป
4. มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายและการทำงานร่วมกับเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อที่ควรรับไปพิจารณาในการดำเนินงานในอนาคต คือ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในด้านวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัยหรือของศูนย์วัฒนธรรม มีความอาวุโสมากขึ้นตามลำดับ จำเป็นต้องสรรหาบุคลากรมารับการถ่ายทอดปรัชญาทางวัฒนธรรมให้สืบต่อไปได้อย่างไม่ตกหล่น ซึ่งเป็นภาระที่ใหญ่หลวง แต่ถ้ามักกลยุทธ์ที่เรียบง่ายและชาญฉลาดงานก็สำเร็จลงได้

คณะครุศาสตร์

คณะผลการดำเนินงานดังนี้

ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมในปีการศึกษา 2554 คณะครุศาสตร์ได้จัดทำกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม 6 กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรม 3 กิจกรรม
2. กิจกรรมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม คณะได้จัดกิจกรรมเผยแพร่ จัดเผยแพร่ทั้งในประเทศและต่างประเทศ การเผยแพร่นอกมหาวิทยาลัย (ในจังหวัดนครศรีธรรมราช) 1 กิจกรรม และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมต่างประเทศที่ประเทศนิวซีแลนด์ 1 กิจกรรม
3. คณะครุศาสตร์ นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยทุกกิจกรรม มหาวิทยาลัยมีจุดเด่นทางด้านศิลปวัฒนธรรม นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรม ซึ่งสามารถนำมาบูรณาการกับ

การเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างดีเยี่ยม กิจกรรมเด่น เช่น โครงการมาชมบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุเมืองนคร งานสารทเดือนสิบ การทำบุญให้ทานไฟ ฯลฯ

คณะได้กำหนดนโยบายด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจนและดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้ กิจกรรมดังกล่าวข้างต้นมหาวิทยาลัยและคณะได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีความร่วมมือทั้งในชุมชนมหาวิทยาลัยและภายนอกมหาวิทยาลัยส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน สร้างจิตสำนึกให้กับนักศึกษา คณาจารย์รวมทั้งชุมชนภายนอกในการทำกิจกรรมที่ดีมาก

ความภาคภูมิใจและความมุ่งมั่นดำเนินการด้านศิลปวัฒนธรรมคณะครุศาสตร์

1. เปิดโอกาสให้นักศึกษา อาจารย์ บุคลากร ของคณะได้แสดงออกถึงการมีจิตใจที่ดีงาม ยึดมั่นในศาสนา เป็นการสืบสานวัฒนธรรมที่ดีเพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย “มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในภูมิภาค เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรมและเป็นผู้นำการพัฒนาท้องถิ่น”

2. การจัดกิจกรรมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. คณะมีความมุ่งมั่นพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความภูมิใจในการดำเนินการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม โดยสอดแทรกในการเรียนการสอนจากโครงการสำคัญ ๆ ของคณะและมหาวิทยาลัย เช่น การทำบุญใส่บาตร โครงการเทศน์มหาชาติ โครงการบุญให้ทานไฟ โครงการมาชมบูชาแห่ผ้าขึ้นธาตุ โครงการตักน้ำศักดิ์สิทธิ์ โครงการพระธาตุสุ่มรดกโลก เป็นต้น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมีการดำเนินงานดังนี้

1. จัดกิจกรรมแห่ผ้าขึ้นธาตุร่วมกับมหาวิทยาลัย กิจกรรมทำบุญให้ทานไฟ โดยการมีส่วนร่วมของคณาจารย์และนักศึกษา ในลักษณะการบูรณาการของกิจกรรมให้เป็นการเรียนการสอน และถอดบทเรียนเป็นเอกสารทางวิชาการเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน จำนวน 2 เรื่อง

2. โครงการเผยแพร่ดนตรีไทยและนาฏศิลป์ไทย ของสาขาดนตรีและสาขาวิชานาฏศิลป์และการแสดงในที่สาธารณะ ซึ่งมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการถอดบทเรียนเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนจำนวน 2 เรื่อง

3. มีการปรับปรุงพัฒนาฐานข้อมูลด้านศิลปะและวัฒนธรรม โดยกระบวนการวิจัยใน 3 พื้นที่ คือ เทศบาลตำบลพรหมโลก ตำบลสี่ขีด และตำบลนบพิตร ซึ่งได้ถอดบทเรียนด้านศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น 3 เรื่อง

จุดเด่น

คณะมีการเชื่อมโยงกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมให้บูรณาการกับการเรียนการสอน และถอดบทเรียนเป็นองค์ความรู้ และจัดทำเป็นเอกสารทางวิชาการ จัดว่าเป็นการสะสมองค์ความรู้ (Tacit Knowledge) ที่จะสามารถนำไปต่อยอดได้หลากหลายแนวทาง

ข้อเสนอแนะ

1. จังหวัดนครศรีธรรมราชมีมรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมจำนวนมาก ควรได้มีการวิเคราะห์และประมวลเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้นักศึกษาให้เกิดความตระหนักและเห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นสืบต่อวัฒนธรรมให้กลมกลืนกับการไหลบ่าของวัฒนธรรมต่างชาติ
2. ควรได้มีการวิจัยทางศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เลือนหายไปจากสังคมในภาคใต้ว่ามีวัฒนธรรมอะไรบ้าง และควรแก้ไขอย่างไร
3. ควรนำผลจากการบูรณาการศิลปะและวัฒนธรรม การวิจัย การเรียนการสอนให้มาเป็นวัฒนธรรมของการทำงานของคุณะ ที่สอดแทรกกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมในทุกกิจกรรม

คณะวิทยาการจัดการ

คณะมีการดำเนินการดังนี้

1. คณะมีการวางแผนร่วมกันกับทุกหลักสูตรกำหนดแผนการจัดกิจกรรมและโครงการด้านอนุรักษ์และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับแผนของมหาวิทยาลัย
2. คณะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยการบูรณาการศิลปวัฒนธรรมกับการเรียนการสอนและการวิจัยและมีการติดตามผลการสรุปผลการดำเนินงานทุกกิจกรรม
3. คณะจัดสรรงบประมาณในพันธกิจด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม จากงบประมาณรายได้ของมหาวิทยาลัยจำนวน 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.18 เพื่อร่วมกิจกรรมกับมหาวิทยาลัย เช่น งานพิธีแห่ผ้าขึ้นธาตุนานาชาติ งานสถาปนามหาวิทยาลัย งานทำบุญตักบาตร ทำบุญให้ทานไปรวมทั้งกิจกรรมสำคัญๆทางศาสนา
4. คณะพยายามนำเรื่องศิลปวัฒนธรรมมาบูรณาการกับงานการเรียนการสอนงานวิจัย การบริการวิชาการและ ได้จัดกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องและส่งเสริมกิจกรรมโครงการการทำนุบำรุง อนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น ตามการมุ่งเน้นระดับมหาวิทยาลัย
5. กิจกรรมที่คณะดำเนินการ เช่น โครงการอบรมปฏิบัติการ ดี.เจ เยาวชนสำนักวิทยุท้องถิ่น ซึ่งได้จัดต่อเนื่องกันเป็นปีที่ 9 โครงการแข่งขันอาหารพื้นบ้านปักษ์ใต้ โครงการลานค้าราชภัฏเทรดแฟร์ เป็นต้นโดยทุกโครงการได้บูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนของหลักสูตร ฝึกกระบวนการทำงานในสถานการณ์จริงแก่นักศึกษา

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มีการดำเนินการพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ที่บูรณาการเข้าการวิจัยและการบริการวิชาการ และการพัฒนานักศึกษาในเรื่องการประกอบอาหารไทย การพัฒนาอาหารท้องถิ่นและการจัดทำบทเรียนออนไลน์โดยใช้สาระทางวัฒนธรรม สำหรับกิจกรรมทั่วไปด้านศาสนา และประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช เป็นไปตามกิจกรรมหลักของมหาวิทยาลัย

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

คณะมีการดำเนินการดังนี้

1. คณะมีนโยบายด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยส่งเสริมให้นักศึกษาและบุคลากรทุกคนของคณะได้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
2. คณะมีกระบวนการดำเนินงานทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยการกำหนดแผนการอนุรักษ์/เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรม ดำเนินงานติดตามผล ประเมินผลและข้อเสนอแนะ
3. ปีงบประมาณ 2554 คณะได้รับงบประมาณด้านการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมจำนวน 175,000 บาท
4. ผลการดำเนินงาน คณะได้ดำเนินการตามโครงการ/กิจกรรม 6 โครงการ/กิจกรรม ซึ่งเป็นโครงการ/กิจกรรมการทำบุญ ส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางศาสนาและคุณธรรมจริยธรรม

จุดเด่น

คณะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม โดยมีนักศึกษามีส่วนร่วม ทั้งในกิจกรรมทางศาสนาและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. คณะยังไม่มีโครงการ/กิจกรรม ที่สนับสนุนการพัฒนาอัตลักษณ์และคุณลักษณะของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติที่มีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้ชัดเจนว่าต้องการจะพัฒนาในด้านคุณธรรมจริยธรรมอะไร และเชื่อมโยงกับท้องถิ่นอย่างไรมากนักน้อยเพียงใด
2. ยังไม่พบความเชื่อมโยงว่าคณะได้ใช้ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัดนครศรีธรรมราช มาพัฒนาอาจารย์และนักศึกษาจึงควรใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ดังกล่าวให้มากขึ้น
3. ศิลปะและวัฒนธรรมของจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์แต่การนำมาใช้ทางด้านการพัฒนาวิชาชีพหรือคุณลักษณะของบัณฑิตยังไม่ชัดเจน จึงควรพิจารณาคัดเลือกศิลปะและวัฒนธรรมที่โดดเด่นมาเสริมสร้างเป็นวัฒนธรรมของคณะ

ข้อเสนอแนะด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมโดยภาพรวม

การจะเป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรมตามที่ตั้งวิสัยทัศน์ได้ มีความจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย ใน 2 ประเด็นสำคัญ คือ

1. ความเป็นเลิศทางศิลปวัฒนธรรม หมายถึงอะไร จะเลือกเป็นเลิศในวัฒนธรรมด้านใด และจะแบ่งหน้าที่กันทำงานในระดับหน่วยงานกลางและคณะอย่างไร
2. ควรพิจารณาความหมายของ “วัฒนธรรม” กว้างครอบคลุมทุกมิติของวิถีชีวิต คณะจึงควรมีจุดเด่นในการพัฒนาวัฒนธรรม และสร้างคุณลักษณะนักศึกษา ตามความเชี่ยวชาญของคณะ โดยอาจแบ่งงานกันดังนี้

คณะครุศาสตร์ เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมการเรียนรู้ การคิด การสร้างบุคคลเรียนรู้ และชุมชนเรียนรู้ (โรงเรียน)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครอบคลุมวัฒนธรรมหลายด้าน ได้แก่ ศิลปะ ความเชื่อ ประเพณี ศาสนา ค่านิยมทางสังคม ภาษา วรรณกรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมทางการเมือง ค่านิยมประชาธิปไตย และความเป็นธรรมในสังคม เป็นต้น

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมการคิดและวิธีการแก้ปัญหา แบบวิทยาศาสตร์ การสร้างความรู้ วัฒนธรรม และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมสร้างสรรค์การพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรม

วัฒนธรรมที่ทุกคณะต้องเน้นเหมือน ๆ กัน คือ วัฒนธรรมการเรียนรู้ วัฒนธรรมการรู้จัก พัฒนาศักยภาพของตนเอง และวัฒนธรรมของคนดี (คุณธรรมจริยธรรม)

